

Goedkeuring van de op 28 september 1962 te New York
tot stand gekomen Internationale Koffieovereenkomst

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

I. Na-oorlogse ontwikkelingen in de wereldkoffie-economie

De na 1955 steeds meer op het verbruik vooruitlopende wereldkoffieproductie, welke alleen tegen steeds lagere prijzen kon worden afgezet, tezamen met de omstandigheid, dat een groot aantal Latijns-Amerikaanse landen en ook verschillende Afrikaanse landen voor hun ontwikkeling voor een groot deel afhankelijk zijn van de inkomsten uit de koffie-uitvoer, maakten het wenselijk een internationale overeenkomst te sluiten, die een ineenstorting van de koffiemarkt zou kunnen voorkomen en die de producentenlanden de mogelijkheid zou geven de produktie van koffie te saneren.

Koffie is naar waarde gemeten het tweede produkt in de wereldhandel. De uitvoer van koffie belooft jaarlijks ruim 2 miljard dollar. Van de totale koffieproductie wordt het grootste deel uitgevoerd, waardoor de inkomsten uit de koffieproductie in hoge mate beheerst worden door de ontwikkeling van vraag en aanbod en derhalve van de prijzen op de wereldmarkt.

Ongeveer 35 Latijns-Amerikaanse, Afrikaanse en Aziatische landen zijn voor de ontwikkeling van hun economie min of meer afhankelijk van de inkomsten uit de uitvoer van koffie, welke de deviczenbron vormt voor de invoer van de noodzakelijke kapitaal- en consumptiegoederen uit de Westerse landen. Gedurende de periode 1955—1959 bedroeg het aandeel van koffie in de totale exportinkomsten van Latijns-Amerika gemiddeld 27 pct. en in de agrarische uitvoer 39 pct. Voor Afrika bedroeg dit laatste cijfer 16 pct. Voor landen als Brazilië, Columbia, El Salvador, Haïti, Guatemala, Costa Rica en Ethiopië leverde koffie in 1959 50—85 pct. van de totale exportinkomsten op; voor Angola, Kenia, Uganda, Ivoorkust en Madagascar bedroeg dit 30—50 pct. Naar ruwe schatting is een totale bevolking van 100 miljoen zielen, waarvan meer dan de helft in Latijns-Amerika, voor hun inkomsten geheel of gedeeltelijk afhankelijk van de inkomsten uit de produktie en de uitvoer van koffie.

Als produkt is koffie ook bij uitstek geschikt voor het landbouwbedrijf in de tropen.

Cultuur-opzet, verzorging, oogst en bereiding zijn betrekkelijk eenvoudig; klimatologisch en bodemkundig is een vrij groot verspreidingsgebied van koffie mogelijk; de transportkosten zijn door de hoogwaardigheid van het produkt relatief gering, terwijl het produkt zelf vrij goed houdbaar is. Een belangrijk probleem is, dat er een periode van 5 tot 8 jaar is gelegen tussen de aanplant en het vol in produktie komen. Hierdoor wordt het nemen van juiste besluiten met betrekking tot de produktie in overeenstemming met de ontwikkeling van de vraag en de prijzen ten zeerste bemoeilijkt.

De belangrijkste koffie-producerende landen, op basis van hun exporten in 1961 in mln. zakken zijn: Brazilië (16,97), Columbia (13,1), Ivoorkust (2,62), Angola (1,98), Uganda (1,81), Mexico (1,48), El Salvador (1,43), Guatemala (1,26) en Indonesië (1,09), met een gezamenlijke produktie van 41,74 mln. zakken op een totaal van 43,22 mln. zakken, overeenkomende met ca. 2,59 mln. ton.

De grootste koffie-consumerende landen, gemeten naar de invoer in mln. zakken in 1961 waren: de Verenigde Staten

(22,46), Frankrijk (3,88), de Bondsrepubliek Duitsland (3,54), Italië (1,75), Zweden (1,30), Nederland (1,15), Canada (1,12), België (1,04) en het Verenigd Koninkrijk (0,98) met tezamen 37,22 mln. zakken. Het bijzondere gewicht van de Verenigde Staten blijkt duidelijk uit deze cijfers. Nederland behoort tot de daaropvolgende groep van grote koffie-invoerende landen en inclusief de doorvoerhandel, waarbij Nederland in de wereld de eerste plaats inneemt, benadert het volume van de Nederlandse koffiemarkt zelfs dat van de grootste Europese landen.

Door de hoge na-oorlogse prijzen, welke het gevolg waren van cultuurverwaarlozing en daardoor uitputting van de Braziliaanse koffievoorraden en het herstel van de na-oorlogse vraag in Europa, is de produktie van koffie vooral na 1954 weer sterk toegenomen, voornamelijk in Zuid-Amerika, doch ook in Afrika.

De jaarlijkse produktiegroei bedroeg vanaf 1951 gemiddeld 7—8 pct., een groeitempo, waarin, als gevolg van de voortzetting van nieuwe aanplant tot voorbij 1956, voorlopig ook nog geen aanmerkelijke vertraging mag worden verwacht.

Het wereldverbruik van koffie heeft, met een gemiddelde toename van 4 pct. per jaar, als gevolg van de aanvankelijke hoge prijzen en de in een later stadium geringer wordende prijselasticiteit van de vraag, deze snelle produktietoename van de laatste jaren in steeds mindere mate kunnen volgen, hetgeen tot uiting kwam in een blijven toenemen van de voorraden bij sterk gedaalde prijzen.

De tijd, nodig om het na-oorlogse geringe produktie-volume weer aan te passen aan de normale vraag, deed de koffie-prijzen in 1954 tot de uitzonderlijke hoogte stijgen van 8,7 \$ct. per lb. om daarna echter tot 1957 weer terug te vallen tot het op zichzelf toch nog hoge prijsniveau van 1953 van ongeveer 58 \$ct./lb. Daarna daalden de prijzen echter als gevolg van de toenemende overproduktie steeds verder.

Het verschil in groeitempo van produktie en consumptie leidde in 1955/'56 tot hervatting van de vroegere politiek van Brazilië unilateraal tot voorraadvorming over te gaan, ten einde al te grote prijsdalingen te voorkomen. Sedert 1957/'58 is deze voorraadvorming, mede in verband met een door producentenlanden ingestelde exportquota-overeenkomst, weer een geregeld verschijnsel op de koffiemarkt geworden. Niettegenstaande deze pogingen van producentenlanden het aanbod te beperken, ten einde de prijzen voor een verdere verlaging te behoeden, daalden de koffie-prijzen toch nog verder tot het niveau van \pm 35 \$ct./lb. in 1960, terwijl de voorraden opliepen tot meer dan één jaar wereldconsumptie. Een bedenkelijk feit was hierbij, dat ondanks deze marktverslechtering nog geen van de producentenlanden daadwerkelijk een begin wilde maken de eigen koffieproductie af te remmen. Als unilaterale maatregel was dit economisch ook niet aantrekkelijk en politiek sociaal moeilijk te verwezenlijken. Dientengevolge ontbraken bij de eenjarige overeenkomsten dan ook voorzieningen op dit gebied.

Ook wat betreft de naaste toekomst moeten, zonder ingrijpen in de produktie, de vooruitzichten op een evenwicht tussen produktie en consumptie van koffie voorshands nog ongunstig worden genoemd.

Op grond van gegevens over de ontwikkeling van de aanplant in de laatste jaren en de produktie enerzijds en die van de vraag anderzijds, projekteert de F.A.O. dat omstreeks 1965 de wereldproduktie van koffie zal zijn toegenomen tot een hoeveelheid liggende tussen de 4,4 en 5 mln. ton, tegenover slechts een totale consumptie, gemeten aan de import, van niet meer dan 2,94 mln. ton bij ongeveer 30 pct. lagere prijzen dan in 1958. Dientengevolge projekteert de F.A.O. dat in 1965 de wereldvoorraden zich tussen 6,6—6,8 mln. ton zullen bevinden, neerkomende dus op het dubbele van de dan verwachte effectieve vraag, indien geen bijzondere maatregelen in het vlak van produktie en voorraadsanering worden getroffen.

In dit licht werd het duidelijk, dat zonder sanering op internationale schaal van de koffieproduktie en zonder beperking van de export de wereldkoffiemarkt spoedig ineen zou storten. Dit inzicht leidde er toe, dat allerwegen de noodzaak werd onderkend van een meerjarige overeenkomst gericht op prijsstabilisatie, waaraan behalve de producentenlanden ook de consumentenlanden zouden moeten deelnemen. In deze overeenkomst zouden dan tevens voorzieningen moeten worden getroffen inzake produktiebeperking.

II. Historische pogingen om de internationale koffieprijzen te stabiliseren

Gezien het grote belang van de koffie als bron van nationale en deviezeninkomsten zijn er in het verleden, met name door Brazilië, reeds verschillende pogingen ondernomen om door exportbeperking de koffieprijzen voor al te grote prijsdalingen te behoeden.

Nadat in 1902 de eerste internationale koffiëconferentie te New York over een internationale exportovereenkomst op een mislukking was uitgelopen, heeft Brazilië, waarvan de koffieuitvoer in die tijd meer dan 80 pct. van de totale wereldexport van koffie uitmaakte, met afwisselend succes getracht de koffieprijzen door unilaterale beperking van het aanbod en door voorraadvorming op te houden. Daaropvolgende internationale koffiëconferenties, gehouden in 1931 te Sao Paolo, in 1933 te Londen, in 1936 te Bogotá en in 1937 te Havana, hadden evenmin succes, voornamelijk door gebrek aan voldoende medewerking zowel van de zijde van de meeste producentenlanden als van de zijde van de consumentenlanden. De verdeling van de exportquota, het overeenkomen van bepaalde prijzen en het verbod tot nieuwe aanplant zijn op deze conferentie de voornaamste struikelblokken geweest.

Brazilië, nog steeds de grootste koffie-exporteur, bleef toen niets anders over dan zijn eenzijdige pogingen tot ondersteuning van de koffiemarkt te staken. Een prijzenoorlog volgde met als resultaat, dat de koffieprijzen met een derde daalden. Hoewel de Braziliaanse koffieafzet hierdoor in de laatste jaren vóór de oorlog heeft kunnen toenemen van 47 pct. tot 57 pct. van het wereldtotaal, daalden door de lagere prijzen niettemin de exportinkomsten van koffie in Brazilië nog verder.

Door de steeds verder dalende prijzen gedwongen, doch anderzijds ook als gevolg van de ingetreden oorlogsomstandigheden, is ten slotte in 1940, tijdens de derde Inter-Amerikaanse Koffiëconferentie in New York, de eerste internationale koffiëovereenkomst, inhoudende exportquota voor een periode van 3 jaar, gesloten tussen enerzijds 14 Latijns-Amerikaanse staten en anderzijds de Verenigde Staten, als grootste koffie-importeur. De medewerking van de Verenigde Staten is een doorslaggevende factor geweest bij de totstandkoming van deze overeenkomst.

Op 1 oktober 1945 zijn de basis-exportquota van deze eerste internationale koffiëovereenkomst, als gevolg van de inmiddels sterk gewijzigde vraag- en aanbodposities, buiten werking gesteld. De overeenkomst zelf expireerde in 1948 en is nadien niet meer vernieuwd, omdat, hoofdzakelijk als gevolg van de verminderde produktiecapaciteit van Brazilië, een prijsniveau was bereikt, dat meer dan het dubbele bedroeg van dat van de vooroorlogse crisisjaren. Daar de prijzen bleven stijgen ten gevolge van het langzaam herstel van de produktie tegenover een veel snellere toename van de vraag, was er trouwens ook

van de zijde van de grote koffie-producerende landen na 1948 geen aanleiding opnieuw aan te dringen op een internationale exportquota-overeenkomst. Deze situatie veranderde echter weer toen na 1955, als gevolg van de sterk toenemende produktie, de koffieprijzen opnieuw gingen dalen. Met een nog grotere produktie in het vooruitzicht, waardoor een nog verdere daling van de prijzen viel te verwachten, slaagden 7 Latijns-Amerikaanse koffie-exporterende landen in oktober 1957 te Mexico erin een onderlinge overeenkomst voor 1 jaar te sluiten, waarbij werd overeengekomen niet meer dan een bepaald percentage van de nationale produktie te exporteren, terwijl Brazilië en Columbia nog op zich namen zekere minimum exportprijzen te handhaven. In afwachting van een langjarige en meer volledige overeenkomst tussen producenten- en consumentenlanden is deze overeenkomst in volgende jaren telkens voor 1 jaar verlengd, terwijl in die tijd ook andere producentenlanden, voornamelijk in Afrika, zich bij deze overeenkomst hebben aangesloten.

De niet meer onbeperkte macht op de koffiemarkt van de grote Zuid-Amerikaanse koffiëlanden als gevolg van de opkomende Afrikaanse koffieproduktie, alsmede het groeiende inzicht dat, naast de afzetbeheersing, ook de produktie aan banden gelegd zou moeten worden, heeft vooral de Latijns-Amerikaanse landen ertoe gebracht te trachten de Mexico-overeenkomst zo spoedig mogelijk te versterken enerzijds door het ledenaantal uit te breiden tot alle producenten- en consumentenlanden, anderzijds door deze overeenkomst om te zetten in een overeenkomst van langere duur en aan te vullen met bepalingen omtrent produktie- en voorraadbeheersing.

Op initiatief van de Zuid-Amerikaanse landen is voor dit doel in juni 1958 de Internationale Koffiëstudiegroep te Washington opgericht, waardoor een internationaal gespreksforum tot stand kwam, waar producenten- en consumentenlanden zich op basis van uitgebreide studies over de ontwikkeling van de wereldkoffië-economie konden beraden over de mogelijke internationale maatregelen ter ondersteuning van de koffiemarkt. Eind 1961 had deze studiegroep een ontwerp gereed voor een internationale koffiëovereenkomst van langere duur, waarin behalve over exportquota en prijzen, ook artikelen waren geformuleerd met betrekking tot de regulering van de produktie en de voorraden, de controle op de export aan de zijde van de invoer, alsmede de verdere stimulering van de consumptie. Met de totstandkoming van dit ontwerp, tezamen met de aangetoonde noodzaak van een overeenkomst, de uitdrukkelijke wens van de producentenlanden een langjarige veelomvattende overeenkomst tot stand te brengen en de algemeen betoende bereidheid ook van de zijde van de voornaamste consumptielanden hieraan mede te werken, was aan alle noodzakelijke voorwaarden voldaan om in juli 1962 een algemene conferentie onder auspiciën van de Verenigde Naties samen te roepen.

III. Het verloop van de Koffiëconferentie van de Verenigde Naties

De conferentie vond te New York plaats van 9 juli tot en met 25 augustus 1962 met nog een slotvergadering op 28 september van dat jaar. Aan de onderhandelingen namen 58 landen deel, waarvan 21 consumentenlanden en 37 producentenlanden; voorts waren 13 consumentenlanden door een waarnemer vertegenwoordigd. De deelneming was dus zeer algemeen, praktisch geen enkel producerend of consumerend land van enige betekenis ontbrak. Doordat de onderhandelingen over het moeilijkste punt van de overeenkomst — de basis-exportquota — pas laat op gang kwamen, heeft de conferentie langer geduurd dan aanvankelijk voorzien was en moest vijf weken na afloop der onderhandelingen nog een slotzitting gehouden worden om de inmiddels beter geordende tekst goed te keuren.

Intensief is ook onderhandeld over de afschaffing van bepalingen, die het toenemen van de koffiëconsumptie kunnen bemoeilijken. Toen onderhandelingen over algemene bepalingen ter zake niet tot resultaten leidden, werd door een grote groep

exporterende landen onder leiding van Brazilië een verlaging van het E.E.G.-douanetarief op koffie tot 6 pct. (later 8 pct.) geëist, evenals verruiming en afschaffing van in één E.E.G.-land nog bestaande invoercontingentering en verlaging en opheffing na 3 jaar van de interne belastingen op koffie in de betrokken E.E.G.-landen.

Na uitvoerig beraad hebben de delegaties van de E.E.G.-landen, wat betreft het douanetarief, in herinnering gebracht, dat in het kader van de associatiebesprekingen met de Afrikaanse landen reeds besloten was tot een verlaging van het tarief op koffie met 40 pct. en dat in principe het E.E.G.-buitentarief onderhandelingsvatbaar bleek in het kader van de Algemene Overeenkomst voor Tarieven en Handel (G.A.T.T.). Verdergaande concrete verplichtingen ten aanzien van tariefsverlaging konden zij echter niet op zich nemen.

Ook ten aanzien van de invoercontingenten en de verbruiksbelastingen konden de delegaties van de betrokken E.E.G.-landen geen toezeggingen op concrete punten doen.

Van Braziliaanse zijde werd hierin een reden gezien om zich gedurende enige dagen van de deelneming aan de conferentiewerkzaamheden te onthouden, maar ten slotte is het toch gelukt een voor alle partijen aanvaardbare tekst van het betrokken artikel te verkrijgen.

Het lijkt wel zeker dat de producentenlanden in de Koffieraad wederom de verbruiksbelastingen op koffie aan de orde zullen stellen, terwijl ook de handelspolitieke preferenties van de E.E.G. ten aanzien van de geassocieerde Afrikaanse landen en gebieden in discussie zullen blijven.

Invoerende landen als Nederland hebben vooral ook moeten onderhandelen over de aan hen toegedachte rol bij de beveiliging van en de controle op de exportquotering. Zo werd door het overgrote deel van de uitvoerende landen en een aantal invoerende landen gesteld, dat de invoerlanden de invoer van koffie uit niet-deelnemende producerende landen dienden te beperken om deze landen onder druk te zetten aan de overeenkomst deel te nemen en te vermijden, dat niet-leden profiteerden van de beperkingen die de deelnemende uitvoerende landen op zich namen. Nederland en een aantal andere invoerlanden hebben bezwaar gemaakt tegen het aanvankelijk voorgestelde automatische karakter van de voorgestelde invoerbeperkingen, omdat dit terugkomen op de praktisch algemeen bestaande liberalisatie van de koffie-invoer niet onder alle omstandigheden nodig zou zijn voor een goede werking van de overeenkomst. Dit heeft tot een compromis geleid, waarbij het automatische karakter der bepalingen verzacht is en de Koffieraad ter zake bepaalde bevoegdheden heeft verkregen.

Wat betreft de controle op de uitvoering van de quotaregeling werd door de uitvoerende landen voorgesteld een systeem van certificaten van oorsprong verplicht te stellen, niet slechts voor alle koffievershelingen uit de deelnemende uitvoerende landen, doch ook voor invoer van deze koffie in de invoerende landen. Aangezien te verwachten was, dat speciaal deze laatste eis de internationale koffiëhandel zou bemoeilijken, terwijl controle op de uitvoer der deelnemende uitvoerende landen waarschijnlijk effectiever in die landen zelf zou kunnen geschieden, is van Nederlandse kant gepoogd een andere regeling te verkrijgen.

Vele invoerlanden, die praktisch geen internationale handel in koffie hebben, bleken wel bereid de verlangens der uitvoerlanden in te willigen, zodat het slechts gelukt is het ontworpen systeem aan te vullen met de mogelijkheid van het verstrekken van heruitvoercertificaten voor koffie, die internationaal verhandeld is, welke certificaten in de plaats kunnen treden van de certificaten van oorsprong.

Voorts moge vermeld worden, dat vrijwel alle invoerende landen bezwaar hadden tegen de door de uitvoerende landen ook reeds in de éénjarige overeenkomst toegepaste praktijk van het niet tegen de quota boeken van uitvoer naar z.g. nieuwe markten, zijnde een aantal met name genoemde landen met een geringe consumptie per hoofd, en eveneens tegen de met die landen veelal toegepaste directe goederenruil (barter). Deze regeling kan immers aanleiding geven tot quota-ontduiking en heeft ook reeds in het verleden verschillende malen geleid tot

doorvoer van de koffie naar de traditionele markten tegen beneden de wereldmarkt liggende prijzen. Niettemin is ten slotte ingesteld met een compromis, waarbij de Koffieraad kan ingrijpen, indien blijkt dat de vrije uitvoer naar deze nieuwe markten tot misstanden leidt.

Tijdens de slotzitting hebben enkele uitvoerende landen verklaard niet met de Overeenkomst te kunnen instemmen vanwege de te geringe omvang van de aan hen toegemeten basis-export-quota. Inmiddels blijken echter zo vele uitvoerende landen, waaronder ook enkele der bovenbedoelde landen, de overeenkomst ondertekend te hebben, dat aangenomen mag worden dat slechts een gering percentage van de werelduitvoer voor de verdere duur van de Overeenkomst (artikel 28) niet in de Overeenkomst vertegenwoordigd zal zijn.

IV. De inhoud van de Overeenkomst

De voornaamste doelstellingen (artikel 1) van de Overeenkomst zijn:

a. een voor producenten en consumenten aanvaardbaar evenwicht tussen vraag en aanbod op de lange termijn te bewerkstelligen op een redelijk prijsniveau;

b. de koopkracht van de koffieproducerende landen te vergroten door de prijzen op een redelijk niveau te handhaven en de consumptie te vergroten.

Het hoofdelement van het operationele gedeelte van de Overeenkomst wordt gevormd door het aan ieder deelnemend producentenland toegewezen basis-exportquotum voor alle soorten koffie en koffieproducten (Annex A). Van de basisquota zullen in overeenstemming met de te verwachten vraag periodiek herzienbare jaar- en kwartaalquota door een Internationale Koffieraad, die in Londen zal zetelen, worden afgeleid door vermenigvuldiging met een in principe voor ieder land gelijk percentage (artikelen 30 en 31).

Hoewel de duur van de Overeenkomst op 5 jaar is gesteld (artikel 71) liggen de basis-exportquota voor 3 jaar vast en kunnen zij voor het vierde en vijfde jaar door de Raad gewijzigd worden. Indien dit niet geschiedt blijven de oorspronkelijke basis-exportquota van kracht.

Landen met een uitvoer beneden de 25 000 zakken per jaar zijn vrijgesteld van quotabepalingen (artikel 39). Uitvoeren naar bepaalde in Annex B aangewezen landen met een nog gering koffieverbruik, de z.g. nieuwe markten, zijn eveneens buiten de exportquotaregeling gesteld (artikel 40). Waarborgen zullen worden geëist ten einde heruitvoer uit deze gebieden naar de traditionele markten te voorkomen. Ook het koffieverkeer tussen afhankelijke gebieden en het moederland is van de quotaregeling vrijgesteld (artikel 38).

In de Overeenkomst zijn geen bepaalde prijsvoorzieningen getroffen, doch door middel van een zo goed mogelijke afstemming van de exportquota op de vraag en het in toepassing brengen van andere bepalingen van de Overeenkomst, o.a. betreffende het blijven toepassen van normale handelspraktijken zal getracht moeten worden te voorkomen dat de prijzen beneden die van 1962 dalen (artikel 27).

Ook specifieke voorschriften met betrekking tot de produktie en voorraadbeheersing zijn niet in de Overeenkomst gegeven. Wel nemen de producenten op zich hun produktie aan te passen aan de hoeveelheid, nodig voor de nationale consumptie, de uitvoer en voorraden, waarvan de gewenste omvang nog nader door de Raad zal worden vastgesteld (artikel 48). Voorts kunnen door de Raad op dit gebied aanbevelingen worden gedaan. Uitsluiting van eventuele algemene quota-verhogingen kan worden toegepast als sanctie op het niet opvolgen van deze aanbevelingen (artikel 49). De uitvoerende landen zullen zo veel mogelijk aan deze produktiebeheersing hun medewerking verlenen (artikel 50), terwijl voor dit doel op vrijwillige basis ook nog een Internationaal Koffiefonds kan worden ingesteld (artikel 57).

Teneinde de toename van uitvoeren van niet-deelnemende producentenlanden ten kosten van de Lid-Staten te verhinderen, zullen, indien meer dan 5 pct. van de wereldexport buiten de

Overeenkomst blijft, de gezamenlijke invoeren uit deze landen beperkt worden tot het gemiddelde hiervan in de 3 jaren, voorafgaande aan de inwerkingtreding van de Overeenkomst (artikel 45). De Raad kan deze bepalingen opschorten, doch ook in het geval dat minder dan 5 pct. van de wereldexport buiten de Overeenkomst blijft, kan de Raad besluiten genoemde beperkingen in te voeren.

Als extra controle op de koffie-uitvoer aan de zijde van de import zal de koffie-uitvoer van deelnemende producentenlanden vergezeld moeten gaan van een certificaat van oorsprong, zonder welk document geen koffie door de invoerende landen zal worden toegelaten uit deelnemende landen. Teneinde splitting van partijen koffie voor verdere behandeling mogelijk te maken is een certificaat van heruitvoer ingesteld (artikel 44).

Teneinde het verbruik van koffie zo veel mogelijk te stimuleren zal de Raad een permanent programma ter bevordering van dit doel steunen.

Voorts kan de Raad besluiten een Commissie ter bevordering van het wereldverbruik van koffie in te stellen (artikel 46). Tenslotte zullen de mogelijkheden tot vermindering of afschaffing van de bestaande handelsbelemmeringen en andere bepalingen die de consumptie belemmeren in studie genomen (artikel 47).

Aan de Overeenkomst zijn, behalve contributie ter bestrijding van de administratieve kosten, geen verdere financiële verplichtingen verbonden (artikel 8).

Een Internationale Koffieraad, waarin alle Lid-Statens vertegenwoordigd zijn, zal de hoogste autoriteit van de Overeenkomst zijn. Een Uitvoerend Comité, bestaande uit zeven uitvoerende en zeven invoerende landen, zal het werk van de Raad voorbereiden en minder ingrijpende beslissingen kunnen nemen (artikelen 15, 16 en 17). De dagelijkse leiding komt in handen van een Uitvoerend Directeur (artikel 20).

De uitvoerende en invoerende landen zullen in de Raad ieder als groep 1000 stemmen hebben. De stemverdeling per land schiedt naar rato van de basisexportquota, resp. de koffie-importen. Teneinde de invloed van grote uit- en invoerende landen te beperken is er een limiet gesteld van 400 stemmen per land (artikel 12). Voorts zijn er bepalingen betreffende de stemprocedure, die voorkomen dat één der beide grootste deelnemers (de Verenigde Staten en Brazilië) een besluit kan blokkeren (artikel 14).

De Raad kan zijn besluiten in de meeste gevallen nemen met een eenvoudige meerderheid van stemmen, zowel aan de zijde van de uitvoerende landen als aan de zijde van de invoerende landen; een z.g.n. verdeelde eenvoudige meerderheid. Voor belangrijke beslissingen zal echter een verdeelde tweederde meerderheid vereist zijn (artikel 14).

De lidmaatschapsbepalingen (Hoofdstuk III) maken het mogelijk dat van invoerende landen afhankelijke gebieden, die netto-exporteur zijn, afzonderlijk lid worden (artikel 4). Ook kunnen onder nauwkeurig omschreven voorwaarden Verdragssluitende Partijen, die ieder afzonderlijk netto-exporteur zijn, besluiten als groep lid te worden (artikel 5).

De Overeenkomst zal in werking treden, nadat zij bekrachtigd is door tenminste 20 uitvoerende landen, die tezamen tenminste 80 pct. van de totale uitvoeren in 1961 vertegenwoordigen en tenminste 10 invoerende landen, die tenminste 80 pct. van de wereldinvoeren in 1961 vertegenwoordigen (artikel 64).

Voorts is nog voorzien in een voorlopige inwerkingtreding voor zover Regeringen verklaren zo snel mogelijk de bekrachtiging van de Overeenkomst te zullen nastreven. In dat geval verbinden deze landen zich de Overeenkomst voorlopig te zullen toepassen in afwachting van de bekrachtiging, welke uiterlijk 31 december 1963 zal moeten plaats vinden (artikel 64).

Om te voorkomen, dat een lacune zou ontstaan tussen de afloop van de quotaregeling onder de voormalige producentenovereenkomst en het inwerkingtreden van de nieuwe Overeenkomst (vermoedelijk in de eerste helft van 1963) is aan de quotaregeling terugwerkende kracht gegeven tot 1 oktober 1962 (artikel 37) en is voorts bepaald, dat de quota voor het koffie-

jaar 1962/63 99 pct. van de basisexportquota zullen bedragen (artikel 30).

De Overeenkomst is gedurende de daarvoor opengestelde periode van 28 september t/m 30 november 1962 ondertekend door 32 uitvoerende landen met tezamen 95,1 pct. van de werelduitvoer 1961 en 22 invoerende landen, waaronder Nederland, met tezamen 94,7 pct. van de wereldinvoer in hetzelfde jaar.

Enkele landen hebben ook reeds bekrachtigingsoorkonden gedeponeerd, dan wel verklaard de Overeenkomst zo spoedig mogelijk te zullen bekrachtigen.

V. De betekenis van de Overeenkomst

Het is verheugend, dat nadat gebleken was dat de koffieproductie opnieuw sneller toenam dan de consumptie en de prijzen een neergaande tendens bleven vertonen, thans voor het eerst een meerjarige overeenkomst tussen zowel producerende als verbruikende landen tot stand is gekomen, met het doel een evenwicht op een redelijk prijsniveau tot stand te brengen. Of dit doel bereikt zal worden zal in hoge mate afhangen van de uitvoering, die door de Internationale Koffieraad en de deelnemende landen aan de verschillende bepalingen gegeven zal worden, met name ten aanzien van de kwestie van de vaststelling der toelaatbare voorraden en de productieregeling.

Indien de exportquotering op de juiste wijze wordt uitgevoerd, zullen de internationale marktprijzen in ieder geval voorlopig voor verdere sterkere teruggang behoed kunnen worden en zullen de producerende landen meer zekerheid hebben omtrent hun exportinkomsten. Te hopen valt daarbij, dat boven de normale toename van de consumptie deze nog wat extra zal toenemen, indien de nog aanwezige consumptie-remmende bepalingen worden opgeheven. Indien de Overeenkomst ook het op langere termijn beoogde resultaat oplevert, zal zij een belangrijke bijdrage leveren tot de versterking van de economische positie van vele ontwikkelingslanden. Dit is een doel dat zeker past in de buitenlandse politiek van ons land.

Overigens mag niet verheeld worden, dat het gezamenlijke ingrijpen in de wereldhandel en sommige bepalingen der Overeenkomst ook schaduwzijden hebben. Voor de uitvoerlanden zal het quoteringssysteem, dat uiteraard strikt zal moeten worden toegepast, nog vele administratieve en financiële moeilijkheden met zich brengen.

Voor de verbruikende landen en vooral voor de landen met een belangrijke handel in koffie, zoals Nederland, zijn de bepalingen omtrent de beperking van de invoer uit niet-deelnemende uitvoerlanden en de invoercontrole door middel van origine- en heruitvoercertificaten minder aangename aspecten. Er zal naar gestreefd moeten worden de last, die uit deze bepalingen voort kan komen, zo gering mogelijk te houden, o.a. door de uitvoering ervan te beperken tot wat strikt nodig is om de Overeenkomst goed te laten functioneren.

Veel nadere regelingen en belangrijke beslissingen bijvoorbeeld betreffende de quotawijzigingen en de produktiebepalingen zijn overgelaten aan de Internationale Koffieraad. Hoewel dit in een aantal gevallen het gevolg is van het feit, dat tijdens de onderhandelingen over deze onderwerpen geen volledige overeenstemming bereikt kon worden, zal het zoeken naar passende oplossingen nu in ieder geval voor een meer permanent en gezaghebbend forum voortgezet kunnen worden. In andere gevallen betekent het, dat aan de Raad doelbewust vrijheid is gelaten om maatregelen te nemen naar gelang de omstandigheden dit vereisen. De internationale samenwerking zal zich in de Raad aldus verder kunnen ontwikkelen.

Gezien het buitengewone belang van deze Overeenkomst voor de producerende landen, zoals in het voorgaande uiteen is gezet, en het belang van ons land om bij de uitvoering van de Overeenkomst betrokken te worden, dient deze naar de mening van de ondergetekenden spoedig voor het Koninkrijk, (met betrekking tot Nederland) te worden bekrachtigd. De Regeringen van Suriname en van de Nederlandse Antillen achten medegelding van de Overeenkomst voor hun respectieve landen niet wenselijk.

Tot de landen, die ondertekend hebben, behoren de Lid-Staten van de E.E.G., hetgeen in overeenstemming is met de vóór, tijdens en na afloop der Conferentie gemaakte afspraken inzake de coördinatie van het beleid. Er zal naar gestreefd worden de deelneming aan de Overeenkomst voor de E.E.G.-landen ongeveer gelijktijdig te laten ingaan.

De Minister van Economische Zaken,

J. W. DE POUS.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.

De Minister van Landbouw en Visserij,

V. G. M. MARIJNEN.

De Minister van Financiën,

J. ZIJLSTRA.